

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!



"SƏS" qəzeti mənim  
üçün ən əziz qəzetdir

*İlham*

# SƏS



Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 160 (5880) 4 sentyabr 2019-cu il. "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

## "Azərbaycanla Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlər bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir"

*Prezident İlham Əliyev Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının  
katibinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib*



5

Əli Həsənov: Tarix onu  
saxtalaşdırmaq  
istədiyiniz üçün sizlərə  
əsl yerinizi göstərdi



5

İmadəddin Nəsiminin  
650 illik yubileyi  
münasibətilə bir gündə  
650 min ağac əkiləcək



8

Keçmiş qaymanası:  
"Gültəkin üçün  
müqəddəs heç nə  
yoxdur - nə  
Vətən, nə ailə!"



# “Azərbaycanla Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlər bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir”

*Prezident İlham Əliyev Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib*

**A**zərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 3-də Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşev Prezident Vladimir Putinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Görüşdə Azərbaycanla Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlərin siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik və bütün digər sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi qeyd edildi, iki ölkənin dövlət başçıları arasında səmimi münasibətlərin əlaqələrimizin inkişafındakı rolu vurğulandı, Nikolay Patruşevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfəri zamanı ekstremizmə, terrorçuluğa qarşı mübarizə ilə bağlı qanunvericilik və əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə ediləcəyi bildirildi və bu səfərin münasibətlərimizin daha da inkişaf etdirilməsi işinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olundu. Prezident İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Rusiya Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.



## Elmar Məmmədyyarov: “Ermənistan rəhbərliyinin son bəyanatları bölgədə gərginliyin artmasına xidmət edir”



**X**arici İşlər naziri Elmar Məmmədyyarov Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Krallığının Azərbaycan Respublikasına yeni təyin olunmuş səfiri Ceyms Layl Şarp ilə görüşüb.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nazir Elmar Məmmədyyarov səfir Ceyms Layl Şarpı Azərbaycana səfir təyin olunması münasibətilə təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Səfir Ceyms Layl Şarp etimadnaməsinin surətini nazir Elmar Məmmədyyarova təqdim edib. Görüşdə ölkələrimiz arasında mövcud ikitərəfli münasibətlərin hazırkı vəziyyəti haqqında fikir mübadiləsi aparılıb. Tərəflər ölkələr arasında enerji, siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə əldə edilmiş nailiyyətlərin məmnunluq doğurduğunu ifadə ediblər.

Ceyms Layl Şarp Azərbaycana səfir təyin edilməsindən məmnunluğunu bildirib, diplomatik fəaliyyəti dövründə iki ölkə arasında əlaqələrin daha da inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcəyini deyib.

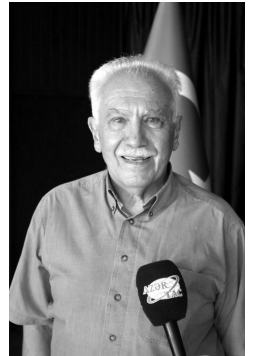
Sonra Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə aparılan danışıqlar prosesinin hazırkı vəziyyəti haqqında qarşı tərəfə məlumat verən nazir Elmar Məmmədyyarov Ermənistan rəhbərliyinin son bəyanatlarının bölgədə gərginliyin artmasına xidmət etdiyini və danışıqlar prosesinə xələl gətirdiyini diqqətə çatdırıb. Görüşdə, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər regional və beynəlxalq məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

## Doğu Perinçek: “Tələt Paşanın qatili olan erməni terrorçusuna abidənin ucaldılması insanlığa qarşı hörmətsizlikdir”

**E**rməni soyqırımını yalanlarını ifşa edən Tələt Paşanı xaincəsinə qətlə yetirən terrorçu Soğoman Tehliryanın heykəlinin ayağı altında bir dövlət adamının kəsik başının əks etdirilməsi türk millətinə qarşı təhqirdir. Bu, bizə qarşı olan nifrətin daşlaşmış nümunəsi olmaqla yanaşı, eyni zamanda, açıq-aşkar tərxiatdır.

Bu sözləri Osmanlı dövlətinin Baş Naziri olmuş Tələt Paşanın qatili - erməni terrorçu Soğoman Tehliryanı Yerevanda ucaldılan abidə ilə bağlı AZƏRTAC-a müsahibəsində Türkiyənin Vətən Partiyasının sədri Doğu Perinçek bildirib.

Doğu Perinçek Tələt Paşanın türk millətinin yetişdirdiyi ən böyük fədailərdən biri olduğunu xatırladaraq, sözügedən heykəl əsasında Tələt Paşanın təhqir olunmasını insanlığa qarşı hörmətsizlik adlandırıb. O, bu təhqirə qarşı dünya ictimaiyyəti qarşısında, o cümlədən Avropa İnsan Haqları Məhkəməsində səssiz qalmayacaqlarını qeyd edib.



## Ermənistanda tələbələr də etiraz aksiyalarına başlayıblar

**E**rmənistan İqtisad Universitetinin tələbələri auditoriyalara girməkdən imtina edərək etiraz aksiyalarına başlayıblar. Universitetin qarşısına toplaşan tələbələr təhsildə mövcud olan rüşvətə və korrupsiyaya etirazlarını bildiriblər. AZƏRTAC erməni KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, tələbələrin aksiyasına universitetin müəllimləri də qoşulublar. Etirazçılar ali təhsil ocağında baş verən neqativ halların tez bir zamanda aradan qaldırılmasını tələb ediblər.

Aksiya iştirakçıları universitet binasından hökumət evinə doğru yürüş ediblər. Narazı kütlə universitetin rektoru Ruben Arembekyanın Nikol Paşinyanın göstərişi ilə istefasına da etiraz edib. Ali məktəbin müəllim kollektivi təhsil naziri Areik Artunyanı ünvanlandığı məktubda bildirib ki, rektor əvəzi Tiana Kalakenyanın elmi işlərində plagiatlıq aşkar olunub. Bundan başqa, tələbələr universitetə xeyli vəsait ödədikləri üçün keyfiyyətli təhsil verilməsini tələb ediblər.

Erməni mətbuatı yazır ki, ölkədəki orta məktəblərdə də vəziyyət acınacaqlıdır. Yerevanda 118 orta məktəbdən 6-sı şagird çatışmazlığından bağlanıb. Faktı Ermənistanın təhsil naziri Areik Artunyan da təsdiqləyib. Nazir 1-ci sinfə gedən şagirdlərin sayının əvvəlki illərlə müqayisədə 30-35 faiz azaldığını bildirib.



# Naxçıvanda əsası qoyulan müstəqillik yolunun başlanğıc günü

*Ulu Öndər Heydər Əliyev 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilib*

**X**alqın, millətin taleyində dahi şəxsiyyətlərin, siyasi liderlərin müstəsna rolu vardır. Məhz həmin şəxsiyyətlər xilaskarlıq missiyasını uğurla həyata keçirib, zamanın tələblərini və obyektiv inkişaf tendensiyalarını vaxtında dərk edərək milli maraqları təmin edib, müdrik ideyaları millətin strateji inkişaf konsepsiyasına çevrilərək onun dünya miqyasında özünəməxsus yer tutmasına yol açıb. Azərbaycan xalqının böyük oğlu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev də insanları öz ideya və baxışları ətrafında toplayıb, zəngin təcrübəsi sayəsində idarəçilikdə ciddi uğurlara imza atıb, cəmiyyətin marağı və mənafeələrini müdafiə etdiyi üçün xalqın dərin etimadını qazanıb.

**Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə qayıdışı milli dövlətçiliyin bərpası istiqamətində qəti addımların atılmasına gətirib çıxardı**

Görkəmli dövlət xadiminin 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində keçirilən fəvqəladə ses-



cavüzündən xilas edib, blokada şəraitində gələcək inkişafın böyük təməllərini atıb. Görkəmli dövlət xadiminin qədim diyardan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə deputat seçilməsi böyük təcrübəyə malik olan qüdrətli siyasətçinin ölkənin ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak etməsinə meydan açıb. Ümummilli lider Heydər Əliyevin fəaliyyəti, onun iradəsi ilə qəbul olunmuş qərarlar müstəqillik tariximizin

bacarıqla rəhbərlik edib, dünyanın iki nəhəng dövlətindən biri kimi tanınan Sovet İttifaqının aparıcı dövlət xadimlərindən biri olub. Bütün bunlarla yanaşı, Azərbaycanın qədim dövlətçilik ənənələrinə dərin bələd olub, milli ideologiyasının əsasını qoyub, milli maraqlarımızın məğlub edilməz müdafiəçisinə çevrilib. Təsədüfi deyil ki, 1969-cu ilin iyul ayının 14-də Azərbaycan rəhbərliyinə gələn görkəmli dövlət xadimi ölkəmizdə müqayisəolunmaz bir inkişaf mərhələsinin əsasını qoyub, respublikamızı müstəqilliyə hazırlayacaq bir sıra əhəmiyyətli iqtisadi, siyasi, ideoloji addımlar atıb. Bu mərhələdə xalqımızın böyük oğlu əsl dövlət xadimi kimi özünəməxsus idarəçilik fəlsəfəsinin əsas konturlarını müəyyənləşdirib. Dahi öndəri dövlət rəhbərindən ali səviyyəli dövlət xadimi səviyyəsinə qaldıran da məhz bu idarəçilik fəlsəfəsi olub. Heydər Əliyev idarəçilik fəlsəfəsinin əsasını, ideya-siyasi



sırası deputat, sonralar isə Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəhbəri kimi fəaliyyət göstərməsi Naxçıvandan başlanan müstəqillik yolunun bütün Azərbaycan siyasi mühitində aparıcı qüvvəyə çevrilməsinə, milli dövlətçiliyin bərpası istiqamətində qəti addımların atılmasına gətirib çıxardı...”.

**Dahi şəxsiyyət əsl dövlət xadimi kimi özünəməxsus idarəçilik fəlsəfəsinin əsas konturlarını müəyyənləşdirib**

Fenomen şəxsiyyət Naxçıvanda milli qurtuluşun, milli dövlətçilik quruculuğunun təməllərini özünün zəngin təcrübəsinə və Naxçıvanda daim yaşadılan qədim Azərbaycan dövlətçilik ənənələrinə əsaslanaraq atıb. Bu da təsadüfi deyildi. Çünki Ulu Öndər uzun illər Azərbaycan Respublikasına

istiqamətini xalqın tarixi yaddaşının bərpası, sürətli inkişaf strategiyasının gerçəkləşdirilməsi kimi mühüm amillər təşkil edir.

XX əsrin sonlarına doğru Sovet İttifaqı kimi nəhəng imperiyanın süquta uğraması ictimai-siyasi vəziyyəti daha da ağırlaşdırmışdı. Həmin dövrdə cərəyan edən ölkədaxili və regional siyasi proseslər Azərbaycanı da uçurumun bir addımlığına gətirib çıxarmış, Ermənistanın əsassız torpaq iddialarına rəvac verilmişdi. Ölkədən təcrid olunmuş, blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan isə taleyin ümidinə buraxılmışdı. Yaranmış boşluqdan istifadə edən Ermənistan siyasi və hərbi təzyiqlərini getdikcə artırır. Vəziyyətin bu qədər gərgin olmasına baxmayaraq, Naxçıvanda əhali bütün sahələrdə çətinliklərə müqavimət göstərir, muxtar respublikanın ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün mərdliklə mübarizə aparırdı.



siyada deputatların və iclas zalının qarşısına toplaşan minlərlə insanın təkidi ilə Ali Məclisin Sədri seçilməsi də Azərbaycanın müstəqillik yollunun əsasını qoyub. “Bu zamanın, bu dəqiqələrin, bu saatin hökmünü nəzərə almaya bilməzdim... Xalqın bu əhval-ruhiyyəsini, tələblərini nəzərə alaraq bütün məsələləri götür-qoy etdim. Mən öz taleyimi xalqa tapşırıram və xalqın iradəsinə, yeğin ki, indi bu müddətdə, bu çətin dövrdə yerinə yetirməliyəm”, - deyən dahi şəxsiyyət Naxçıvan Muxtar Respublikasını erməni tə-

ən parlaq səhifələrini təşkil edir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov Ulu Öndərin siyasi fəaliyyətinin Naxçıvan dövrü barədə deyib: “Tale Ulu Öndəri bu regiona göndərməklə Naxçıvanı işğal olunmaq, əhalisini isə qaçqın ömrü yaşamaq təhlükəsindən himz etdi. Azərbaycanın bu qədim torpağını xilas edən Ulu Öndər özünə Naxçıvan boyda abidə ucaltdı. Azərbaycanın siyasi tarixində parlaq iz qoymuş bu böyük şəxsiyyətin Naxçıvanda yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışı,

4 sentyabr 2019-cu il

# Naxçıvanda əsası qoyulan müstəqillik yolunun başlanğıc günü

*Ulu Öndər Heydər Əliyev 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilib*



Əvvəli Səh. 3

Bu cür çətin, mürəkkəb və məsuliyyətli məqamda ulu öndərimiz Heydər Əliyev kimi böyük və zəngin həyat məktəbi keçmiş təcrübəli dövlət xadiminin Azərbaycana qayıdışı, 1990-cı il iyulun 22-də Naxçıvana gəlməsi, həmin ilin 30 sentyabrında Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə və muxtar respublikanın Ali Məclisinə deputat seçilməsi xalq arasında ölkənin gələcəyinə inamı gücləndirmişdi.

## O illərdə nəinki Naxçıvan, həmçinin Azərbaycan üçün də tarixi qərarlar qəbul edilib

Naxçıvan parlamentinin yeni tərkibdə 1990-cı il noyabrın 17-də keçirilən ilk sessiyası deputatların istəyi və böyük təkid nəticəsində ulu öndərimiz Heydər Əliyevin sədrliyi ilə öz işinə başlamışdı. Sessiyada gündəliyə çıxarılan məsələlər və qəbul edilən tarixi qərarlar, ümumilikdə, Azərbaycanın müstəqilliyinə və suverenliyinə hesablanmışdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmin dövrdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin qəbul etdiyi qərarların tarixi əhəmiyyətindən danışarkən deyib: "O illərdə nəinki Naxçıvan üçün, Azərbaycan üçün də tarixi qərarlar qəbul edilmişdir. ...O vaxt Naxçıvanın adı deyildirildi. Ulu Öndərin təklifi ilə "sovet sosialist" sözləri muxtar respublikanın adından çıxarıldı. Naxçıvanda ilk dəfə olaraq 1990-cı illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağı dövlət bayrağı kimi qəbul edildi və Azərbaycanın Ali Soveti qarşısında vəsatət qaldırıldı ki, Azərbaycan dövləti də bu bayrağı rəsmi dövlət bayrağı kimi təsdiq etsin. 1991-ci ildə Sovet İttifaqının saxlanması üçün keçirilən qanunsuz referendumda Naxçıvan iştirak etməmişdi. Yəni bu addımlar ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini şərtləndirdi. O illərdə də Ulu Öndər qətiyyət, cəsarət, öz xalqına, öz millətinə nə qədər bağlı olduğunu göstərmişdir. Bir daha göstərmişdir ki, onun üçün dövlət maraqları, Azərbaycanın maraqları hər şeydən üstündür".

Görkəmli dövlət xadiminin 1991-ci il



sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri vəzifəsinə seçilməsi isə Azərbaycan xalqının taleyində böyük siyasi əhəmiyyətə malik olan tarixi hadisə, eyni zamanda, təcrübəli bir dövlət xadiminin dövlət idarəçiliyinə möhtəşəm dönüşü idi. Qarşıda duran əsas vəzifə isə sərhədlərinin böyük bir hissəsi boyunca düşmən hücumlarının hədəfinə çevrilmiş Naxçıvanı işğal təhlükəsindən xilas etmək idi. Buna görə də türk dünyasının böyük oğlu Ali Məclisin Sədri vəzifəsinin icrasına başlayandan cəmi 4 gün sonra - 1991-ci il sentyabrın 7-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsinin yaradılması haqqında qərar qəbul edib. Bu qərar Naxçıvanın müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində atılan ilk addım oldu. Sonrakı dövrlərdə qəbul edilmiş tarixi qərarlarla Naxçıvanda yerləşən sovet qoşunlarına məxsus hərbi texnika və silahların muxtar respublikada saxlanması təmin olunub. Əhalinin böyük müştəkkilliyi, torpağa bağlılığı və Ulu Öndərə olan sonsuz inamı nəticəsində muxtar respublikada ilk milli ordu birləşmələri yaradılıb, Naxçıvanın müdafiə potensialı yaxşılaşdırılıb, bugünkü qüdrətli Azərbaycan Ordusunun əsası ilk dəfə məhz Naxçıvanda qoyulub.

Ulu Öndərin Ali Məclisin Sədri vəzifəsində işləyərkən dünya azərbaycanlılarını bir

ideya ətrafında - Vətənə və xalqa xidmət uğrunda birləşməyə səsləməsi və 1991-ci il dekabrın 16-da Ali Məclis tərəfindən "31 Dekabr Dünya Azərbaycan Türklərinin Həmrəylik və Birlik Günü haqqında" Qərarın qəbul edilməsi, bu mənada, xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Muxtar respublikanın dağılmış iqtisadiyyatının, xüsusilə də kənd təsərrüfatının dirçəldilməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi də Ümummilli Liderimizin diqqət mərkəzində olub. Ali Məclisin 1992-ci il aprelin 6-da keçirilən sessiyasında "Naxçıvan Muxtar Respublikasında zərərle işləyən kolxoz və sovxozlar haqqında" və "Rentabelli işləyən kolxoz və sovxozların ictimai mal-qarasının özəlləşdirilməsi barədə təkliflər haqqında" qərarlar qəbul edilib, bu islahatlar aqrar bölmədə irəliləyişlərə səbəb olub. 1992-ci il noyabrın 21-də isə res-

## Azərbaycanın öz dövlət müstəqilliyini bir əsrdə ikinci dəfə itirmək təhlükəsindən Ulu Öndər xilas etdi

Həmin illərdə hakimiyyətdə olan səriştəsiz, bacarıqsız təsadüfi şəxslərin əməlləri nəticəsində 1993-cü il iyun ayının əvvəllərində respublikada gərgin ictimai-siyasi vəziyyət yarandı. Hadisələr kulminasiya nöqtəsinə çatdı, silahlı qarşıdurmalar fonunda hakimiyyət böhranı, siyasi böhran bütün ölkəni öz çənginə aldı. Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bir əsrdə ikinci dəfə itirmək

təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Vəziyyətin getdikcə ağırlaşdığını gören xalq yeganə ümid yeri kimi həmin vaxt Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri olan ümummilli lider Heydər Əliyevə üz tutdu. Dahi şəxsiyyət xalqın çağırışlarına cavab verdi, onun nicatı uğrunda siyasi mücadiləyə başladı və 1993-cü il iyunun 15-də ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə qayıtmaqla respublikanı xaosdan, anarxiyadan, parçalanmaqdan, yox olmaqdan xilas etdi. Bu hadisə Azərbaycan dövlətinin tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi əbədi həkk olundu.

Dahi siyasətçi qısa müddətdə ölkədə baş alıb gedən hərc-mərclik və anarxiyanı aradan qaldırdı, qanunun aliliyi təmin olundu, hüquqi-demokratik prinsiplərə əsaslanan Konstitusiyamız qəbul edildi, müasir idarəçilik sistemi yaradıldı, vətəndaş həmrəyliyi bərpa olundu, iqtisadi tərəqqini şərtləndirən global layihələr reallaşdırıldı. Sevindirici haldır ki, bu gün Ulu Öndərimizin siyasi xətti Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla

davam etdirilir, Azərbaycan gündən-günə inkişaf edir, beynəlxalq aləmdə mövqeləri daha da güclənir, yeni-yeni nailiyyətlərə imza atır.

## Ağır blokada vəziyyətində inkişafa, yüksəlişə aparan yolun əsası 3 sentyabr 1991-ci ildə qoyulub

Heydər Əliyev siyasi xəttinə sədaqət nümunəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası bu gün dinamik şəkildə inkişaf edir, Azərbaycanın sürətlə tərəqqi edən diyarı kimi şöhrət qazanır. İndi Naxçıvanın çox böyük dayanıqlı iqtisadiyyatı, güclü müdafiə potensialı var. Ötən illərdə muxtar respublikamız ölkəmizin ərazi bütövlüyünün qorunub daha da möhkəmləndirilməsinə, milli dövlətçiliyin inkişaf etdirilməsinə, quruculuq proseslərinin genişləndirilməsinə öz töhfələrini verib. Bu gün mühüm enerji potensialı olan Naxçıvan, həm də dünyaya əsrarəngiz turizm imkanlarına malik olan bir diyar kimi qapılarını açır. Beləliklə, əminliklə söyləmək olar ki, ağır blokada vəziyyətindən inkişafa, yüksəlişə aparan yolun əsası 3 sentyabr 1991-ci ildə qoyulub.





# Yeni strateji plan: Brüssel'in nikbin proqnozları

**A**rtıq bir neçə ildir ki, ekspertlər Avropa İttifaqında neqativ tendensiyaların sürətlə artdığı haqqında fikir söyləyirlər. Bu təşkilatın hətta dağıla bilməsi ehtimalı istisna edilmir. Brexit nümunəsini bu kontekstdə tez-tez xatırlayırlar. Onun digər dövlətlərin də təşkilatı tərk etməsinə təkan verəcəyini bəyan edirlər. Bunların fonunda Aİ-nin gələcəyi ilə bağlı nikbin strateji planın hazırlanması maraqlı görünür. Həmin plan 2024-cü ilə qədər təşkilatın inkişaf istiqamətlərini özündə ehtiva edir. Konkret sahələr üzrə Aİ-nin daha da inkişaf edəcəyindən bəhs edilir. Onların reallığa nə dərəcədə uyğun olduğunu demək çətin-dir. Lakin sənəddə Aİ-yə üzv olmayan, ancaq onunla əməkdaşlıq edən ölkələrlə də bağlı müəyyən məqamların olması onu daha maraqlı edir. Bu fikirlərin işığında Aİ-nin yeni strateji planının geosiyasi kontekstdə analizinə ehtiyac duyuruq.

## Gələcəyə baxış: Avropanın ümidləri

Aİ-nin dünya siyasətində rolunu yeni səviyyəyə yüksəltmək istəyinin olduğu sirr deyil. Hazırda qlobal miqyasda müşahidə edilən ziddiyyətlərin dərinləşməsi Brüssel üçün bunu daha aktual edib. Lakin ekspertlər sırasında Aİ-nin nəinki inkişaf edə biləcəyini qəbul etməyənlər, hətta bədbin proqnozlar irəliləyən sürənlər də var. Onlar bu təşkilatın yaxın bir neçə ildə, ümumiyyətlə, dağıla bilməsi ehtimalını istisna etmirlər.

Brüssel isə demək olar ki, son iki ildə tamamilə fərqli iradə ortaya qoyur. Aİ rəhbərliyi təşkilatın həm funksional imkanlarını genişləndirməyi, həm də onun beynəlxalq aləmdə nüfuzunu yüksəltməyi düşünür. Bu bağlılıqda təşkilatın yeni strateji planının tərtib edilməsi olduqca düşündürücü təsir bağışlayır. Çünki artıq Brüssel konkret istiqamətlər üzrə fəaliyyətini gücləndirəcəyi iddiasını ortaya qoyur.

Yeni planda həmin istiqamətlər aydın göstərilib. Onlar aşağıdakılardır: təhlükəsizlik, iqtisadi artım, genişlənmə, iqlimin müdafiəsi və təşkilatın dünyada təsir gücünün artırılması. Bu istiqamətlərin hər biri kifayət qədər ciddi proqramların həyata keçirilməsini tələb edir. Ancaq ekspertlər daha çox məsələnin psixoloji aspektinə, Brüsselin niyyətlərinə diqqət yönəldirlər. Son illər ilk dəfədir ki, Aİ, məsələn, genişlənmə perspektivindən və zərurətindən bəhs edir.

Vurğulanan istiqamətlər kontekstində strateji planda vətəndaşın müdafiəsi və azadlığına ayrıca diqqət yetirilib. Bunun üçün xarici sərhədlərin səmərəli müdafiəsi və qeyri-leqal miqrasiya ilə mübarizə zəruri faktor kimi göstərilir. Bunlarla yanaşı, sənəd müəllifləri dezinformasiya, kibər hücumlar və qanunun alliyi prinsipinin müdafiəsi məsələlərini də unutmayıblar. Belə çıxır ki, Aİ daxilində vətəndaşların azadlığını məhdudlaşdıracaq elə bir faktor yoxdur. Təşkilatın insan azadlığını təmin etmək potensialı kifayət qədərdir. Bu səbəbdən Brüssel hesab edir ki, əsas təhlükə kənardandır. Onun da iki aspekti var: birincisi, informasiya müharibəsi, ikincisi, qanunsuz miqrasiyanın genişlənməsi.

Təbii ki, vurğulanan iki faktorun hər bir insan üçün təhlükəsini inkar etmək olmaz. Müasir dövrdə informasiya müharibəsi kifayət qədər risk yarada bilər, o cümlədən ictimai rəyə təsir edir. Ancaq bütün məsələləri xarici faktorlara bağlamağın yanlış olduğunu düşünürük. Çünki təcrübə göstərir ki, Aİ-yə üzv dövlətlərin daxilində insan hüquq və azadlıqlarını məhdudlaşdıran proseslər gedir. Məsələn, Aİ-nin böyük dövlətləri öz vətəndaşlarına qarşı ikili standart siyasəti yeridir. Deyək ki, onlara "erməni soyqırımı" ilə bağlı hansısa məqamları qadağan edir. Təqribən ona oxşar başqa hadisələrə fərqli şərt-



## Yeni strateji plan: Brüssel'in nikbin proqnozları



lər qoyur və s.

Bunlarla yanaşı, dini mənsubiyyətə görə, Aİ vətəndaşlarına fərqli münasibətlər ola bilər. Müsəlmanlar sıxışdırılır, küçələrdə təhqir olunur, açıq və ya gizli təqib edirlər. Məsələn, bir neçə ay öncə Böyük Britaniyada bir suriyalı müsəlman yeniyetmə ingilis uşaq tərəfindən hamının gözü qarşısında döyüldü. Nəticəsi o oldu ki, müsəlman valideynlərə həmin şəhəri tərk etmək məsləhət görüldü.

Sağ populistlərin bu kimi situasiyalara yanaşmaları daha radikaldir. Onların siyasi populyarlığı isə günbəgün Avropada artır. Bəs nə üçün strateji planda bu kimi məqamlar nəzərə alınmır? Risk mənbəyi kimi ancaq kənardan olan təsirləri göstərmək həm reallığı gizlətmək, həm də gələcək proseslər qarşısında özünü daha zəif duruma salmaq demək deyilmi? Dünyada geosiyasi nüfuzunu daha da artırmağa hədəflənmiş bir təşkilat üçün bu, müsbət məqam sayıla bilməz. Hər bir halda, Brüssel hesab edir ki, informasiya müharibəsi və miqrantlar əsas təhlükə mənbəyidir. Bu onu göstərir ki, yaxın gələcəkdə Aİ-də miqrantlara münasibət yaxşılaşmayacaq. Bunun təşkilat daxilində hansı siyasi-mənəvi mənzərə yarada biləcəyini düşünmək gərəkdir.

## Təhlükəsizlik və genişlənmə: perspektiv mövcuddurmu?

Aİ-nin təhlükəsizlik məsələsini ilk sıraya qoyması da düşündürücüdür. Bu onu göstərir ki, yaxın illərdə Avropa ABŞ-ın çetiri altından çıxmağa çalışacaq. Avropa ordusunun yaradılması ehtimalı mövcuddur. Brüssel'in Vaşinqtonla təhlükəsizlik məsələsində öz mövqeyini qoruması halında Amerika müəyyən təxribatlara yol açar bilər. Lakin belə görünür ki, avropalılar qərarlıdırlar. Onlar Avro-Atlantika birliyini keçən əsrdə formalaşmış yanaşma kontekstində artıq qəbul etmək istəyirlər. Bu, Aİ-nin dünya siyasətində

müstəqilləşmək niyyətinin ciddi olduğunu göstərir. Eyni planlara digər böyük dövlətlərin də malik olduğunu nəzərə alsaq, yaxın illərdə ABŞ-la münasibətlərin yoluna qoyulmasının ciddi maneələrlə üzləşmə ehtimalının az olmadığı nəticəsini alırıq.

Bunun fonunda iqtisadi artım və genişlənməyə nail olmağın asan başa gəlməyəcəyi qənaəti yaranır. Hər iki məsələ üzrə Amerikanın təsiri istisna deyil. İqtisadi artım məsələsində ABŞ-ın tələb etdiyi şərtlərlə fəaliyyət göstərmək imkanının nə dərəcədə olduğunu zaman göstərəcək. Lakin indidən genişlənmənin çətin reallaşacağı məlumdur. Onun iki səbəbini görürük.

Birincisi, Brexit Aİ-də parçalanma meylinin qaldığını təsdiq edir. Böyük Britaniyanın bu təşkilatı tərk etməsi başqalarını da oxşar addımlar atmağa təhrik edə bilər. Xüsusilə bu tendensiyanın güclənməsində Amerikanın marağının olması nəzərdən qaçırılmazdır. D.Tramp Londona səfəri öncəsi Twitter səhifəsində yazmışdı ki, "vaxt gələcək mənə "mister Brexit" deyəcəklər!"

İkincisi, Brüssel genişlənməni Qərbi Balkan ölkələrindən birinin hesabına həyata keçirmək məqsədini açıqlayıb. Bu prosese isə Rusiya da müqavimət göstərir. İndidən Kosovo ilə Serbiya arasında ziddiyyətlər dərinləşdirilir. Hətta lokal münaqişə ehtimalı mövcuddur. Bundan başqa, Qərbi Balkanların Aİ standartlarına uyğunlaşacağı qeyri-müəyyəndir. Məsələn, Serbiya və ya Kosovonun buna nə dərəcədə hazır olduğu aydın deyil.

Bunlar Aİ-nin genişlənməsi prosesinin hələlik qaranlıq olduğunu və təşkilatın daha çox psixoloji olaraq özünü stimullaşdırması kimi göründüyünü ifadə edir. Ekspertlər bunların fonunda Aİ-nin iqlim dəyişməsi ilə bağlı mübarizə planının olmamasını da vurğulayırlar.

Ancaq maraqlıdır ki, bir sıra ekspertlər Aİ-nin genişlənmədən rəsmən bəhs edilməsinin "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına daxil olan ölkələr üçün də müəyyən perspektivlər açdığını yazırlar. Bu fikrin əsaslılığı müəy-

yə suallar doğurur. Yuxarıda vurğuladığımız faktorlardan başqa, həmin proqrama daxil olan ölkələrin çox sayda geosiyasi, iqtisadi çətinliklərlə üzləşdiyi, bəzilərinə münaqişələrin mövcud olduğunu və onların heç də hamısına obyektiv münasibətin olmadığını da demək gərəkdir.

Məsələn, Cənubi Qafqazda Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal etməsi bu iki dövlətin hansısa təşkilatda bir yerdə olmasını istisna edir. Münaqişənin həllində vasitəçilik edən ATƏT-in Minsk qrupu isə hələ də təsirli addım atmayıb. Belə bir şəraitdə Azərbaycan necə Aİ-yə üzv ola bilər? Və ya onunla Ermənistan faktorunu nəzərə almadan hansısa əməkdaşlıq planı üzərində işləyə bilər? Mümkün deyildir. Eyni olaraq, Ukrayna, Gürcüstan və Moldovanın Rusiya ilə münaqişəli vəziyyəti mövcuddur.

Bunların fonunda Aİ-nin dünya siyasətində rolunu necə yüksəldəcəyi məsələsi də xüsusi yanaşma çərçivəsində maraqlı doğurur. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda Amerika-Çin-Rusiya geosiyasi üçbucağında çox riskli, qeyri-müəyyən və mürəkkəb bir mübarizə gedir. Bu rəqabətin hansı geosiyasi gücü haraya atacağı məlum deyil. Aİ belə bir vəziyyətdə hansı resurslar hesabına uğurlu mövqə tuta biləcək? Onun ən azından ABŞ-la Çin arasında qaldığı sirr deyil. İki supergücün Aİ-yə təsir imkanları az deyil. Digər tərəfdən də Rusiya. Son zamanlar KİV Moskvanın Brüsselə müxtəlif istiqamətlərdən ciddi təzyiqlər etdiyindən yazılır. Məsələn, məlum Avstriya hadisələri həmin kontekstdə qiymətləndirilir.

Beləliklə, Aİ-nin strateji planı maraqlı müddəaları və niyyətləri ifadə edir. Onların yerinə yetirilməsi məsələsi açıqdır. Ancaq bu fakt onu göstərir ki, Aİ daha yüksək və nikbin ruhla qlobal geosiyaset meydanında fəallaşmaq arzusundadır. Bu isə son illər Aİ çərçivəsində baş verən proseslər müstəvisində çox maraqlı dəyişmə təsiri bağışlayır.

# Keçmiş qayınanası: "Gültəkin üçün müqəddəs heç nə yoxdur - nə Vətən, nə ailə!"

**“Milli Şura” adlandırılan dərnişin üzvü Gültəkin Hacıbəyli ilə keçmiş həyat yoldaşının ailə üzvlərinin gərgin münasibəti bir müddətdir ki, ictimai diqqət mərkəzindədir. Xüsusilə də keçmiş qayınanası onu məhkəməyə verəndən sonra məsələyə maraq daha da artıb. Biz şəxsi həyatın ictimailəşdirilməsinə qarşıyıq, amma siyasi fiqurların şəxsi həyatı olmur; onların şəxsi yaşamları əsl simalarının daha yaxşı görünməsinə, cəmiyyətin onları daha yaxşı tanımasına səbəb ola bilər. Bu işə vacibdir. Elə vacib olduğuna görə də, Gültəkin Hacıbəylinin keçmiş qayınanası Nəhayət Məmmədova ilə söhbətlaşdıq.**

**- Gültəkin Hacıbəyli və ətrafındakılar tez-tez deyirlər ki, qayınanasının onu məhkəməyə verməsi mentalitetimizə ziddir...**

- Onların mentalitetdən danışmağa heç bir haqları yoxdur. Mən birçə dəfə də olsun onun özündən mentalitetimizə uyğun hansısa davranış görməmişəm. Nə oğlumla bir yerdə yaşayanda, nə də ayrıldıqdan sonra. Bəs 2005-ci ildə Gültəkinin heç bir hüquqi əsası olmadan qayınanasını və ərinə məhkəmələrə verib, üç il müxtəlif instansiyalarda süründürüb, əmlakına həbs qoyduraraq, satdırıb, pulunu əllərindən alması mentalitetimizə uyğun idi ki?

## “ƏVVƏLDƏN OĞLUMUN ONUNLA AİLƏ QURMASINA QARŞI İDİM”

**- Mentalitetdən söhbət düşmüşkən, Azərbaycan mentallığında bir gəlin obrazı var. Gültəkin Hacıbəyli sizin ailənin üzvü olaraq həmin obrazı nə dərəcədə uyğun idi?**

- Mənim ona hətta keçmiş zamanda belə, “gəlin” deməyə dilim gəlmir. Çünki o, heç vaxt gəlin, ana, həyat yoldaşı olmayıb, hər zaman elə indiki kimi hikkəli bir qadın olub. Əslində lap əvvəldən oğlumun onunla ailə qurmasına qarşı idim. Son dövrlərdə gedib ölkəsini satanlara qoşulandan, xalqına və millətinə xəyanət edəndən sonra əsl üzünü hamı gördü. Amma bu sifət onda elə hər zaman olub.

O, bizim ailəmə çox ağırılar yaşadıb. “Gəlinim” olduğu 14 ay müddətində də bizə qarşı böyük haqsızlıqlar edib, indi də həmin yoldadır. Mən, oğlum, digər qohumlarımız da ona görə çox əsəb, narahatlıq, gərginlik keçirmişik.

**- Bəs öz həyat yoldaşına qarşı necə idi? Biz azərbaycanlılar adətən gəlini qayğıkeş, həyalı, ədəb-ərkanlı təsəvvür edirik... Ümumiyyətlə, onlar necə dolanırdılar və ailə münasibətləri nədən başladı?**



- Xahiş edirəm, dərdimi təzələməyin. Onun mənim oğlumla bir yerdə yaşadığı vaxtlarda etdiyi hərəkətlər çox ürəkbulandırıcı və ağlasığmaz idi. Biz bu haqda heç vaxt heç bir yerdə danışmamışıq. Elə indi də danışmaq istəmərəm... Mənim və oğlumun müxtəlif instansiyalara müraciətlərimiz və şikayətlərimiz ancaq onlar boşandıqdan sonra Gültəkinin etdiyi qanunsuz əməllər barədə olub. Ailə sirlərinə isə toxunmuyaq.

**- İndi siyasətçi Gültəkin Hacıbəyli çox aqressivdir. O vaxtlar da elə idimi?**

- İnanın, o vaxtlar əlində imkan var idi deyə, özünü indikindən qat-qat sərt aparırdı. Aqressiyası, hikkəsi, hədə-qorxu gəlməsi indikindən qat-qat artıq idi.

\*\*\*

...23 may 2003-cü il tarixdə Ümummilli lider Heydər Əliyevin göstərişinə əsasən Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən Gültəkin Hacıbəyiyə Nəsimi rayonu, S.Vurğun küçəsi, 92 a ünvanında 12 saylı üçotaqlı mənzil verilir. Bundan yarım ay sonra, 2003-cü il iyunun 7-də Gültəkin Hacıbəyiyə Mahmud Mehdiyevlə rəsmi nikaha daxil olurlar. Onların təzə mənzili təmir etməyə maddi imkanları yox idi. Gültəkin mənzili təmir etdirmək üçün qayınanasından pul istəyir. Oğlu Mahmudun da təkidlərindən sonra Nəhayət xanım 50 min ABŞ dolları xərc çəkərək həmin mənzili təmir etdirir.

\*\*\*

## “GÜLTƏKİN DOĞMA ƏMİSİNƏ “TORBA TIKDI”

**- Siz özünüz 50 min dolları haradan almışdınız?**

- Müxtəlif yerlərdən toplamışdım. Bəzi eşyalarımı satmışdım, qohumlara ağır açmışdım... Mənim hələ SSRİ vaxtından Moskvada yaxın qohumlarım yaşayırlar və ailəmizin indi də orada ortağ biznesi var,

gips karxanasına yiyələnmişdi. Sonra qazancı bölüşdürə bilmədiklərindən, Gültəkinin təzyiqlə ilə Goranboy rayon İcra Hakimiyyətinin məhkəmədə qaldırdığı iddia əsasında İdris Hacıyev “cəzalandırıldı”, karxana əlindən alındı.

**- Nəyə əsasən?**

- İddia bununla əsaslandırılmışdı ki, gulya karxanasının yerləşdiyi ərazidə yaşayış evləri olduğundan, orada mədən işləri aparmaq olmaz, təhlükəlidir. Lakin bundan sonra həmin ərazi Gültəkin Hacıyevanın atası Yunis Hacıyevin adına açılmış “Gülüstan” MMC-nin icarəsinə verildi.

**- Yəni öz əməlinə “torba tikdi”?**

- Əməlin adını artıq siz özünüz qoyun! Amma fikir verin, doğma əməlinə qarşı belə çirkin addım atan birindən nə gözləmək olar? Cavabım da özüm deyim - hər cür xəyanət. Doğmasına qarşı nankorluq, xəyanət edən Gültəkin xalqına da Vətəninə də bu cür addımlar atar, necə ki, indi bu çirkin yoldadır. Gültəkin üçün müqəddəs heç nə yoxdur - nə Vətən, nə ailə, nə doğmaları. Onun məramı-məqsədi şəxsi mənafları üçün insanları şərilmək, kələk gəlmək və



əlimdə həmişə pul olub. Axı söhbət mənim oğlumun ailəsindən gəldi. Gültəkin söz vermişdi ki, təmir olunduqdan sonra həmin mənzili yüksək qiymətə kirayəyə verəcək, üstəlik Goranboy rayonunda qurduğu biznesdən də əldə etdiyi gəlirin hesabına borcu qaytaracaq.

**- Söhbət hansı biznesdən gəlir?**

- O, əmisi İdris Hacıyevin adına “Emil” MMC açdıraraq, rayonda 20 hektar ərazidə

sair. O, mənəvi dəyərlərini itirmiş birisidir.

\*\*\*

...“Milli yol” qəzetinin (o vaxt bu müxalifət qəzetinə Elnur Astanbəyli rəhbərlik edirdi) 6 oktyabr, 2005-ci il tarixli buraxılışında oxuyuruq: “...Bu gün yenidən Goranboydan deputatlığa namizəd olan Gültəkin Hacıyeva ne üzle buraya təşrif buyurub və danışmağa dili varmı? Maşınlarda gəzən bu xanım nəinki bu rayonda sevilir, hətta onun



# Keçmiş qayınanası: "Gültəkin üçün müqəddəs heç nə yoxdur - nə Vətən, nə ailə!"

aleyhinə imzatoqlama kampaniyası başlanıb... Goranboy rayonunda Gültəkin Hacıyevaya qiymət vermək üçün onun əmisi ilə söhbətləşməyi məqsəduyğun saydılar. Bildirdilər ki, vaxtilə Gültəkinin nənəsi dünyadan köçəndə onu əmisi yas yerinə buraxmayıb. Bundan sonra xanım deputat ayrı çadır qurub və yas verdirib...

...Sən demə, yaraşlıq görünən bu xanımı öz rayonunda o qədər də sevmirlərmiş. Səbəbini yaqın ki, onlar özləri daha yaxşı bilirlər. Sən demə, rayonun ən iri şirkətləri icra başçısına haqq vermirlər. Onlar bildirirlər ki, bizim "patron"umuz Gültəkin xanımdır və bizə də belə tapşırıb".

\*\*\*

- **Qayıdaq borc məsələsinə. Onun axırı necə oldu?**

- Gültəkin həmin pulu qaytarmadı. Mənim isə aldığı borclar yığılıb, üstümdə qalmışdı. Məcbur oldum ki, ikiotaqlı mənzili satıb, həmin borcları ödəyim. Amma mənzili satandan sonra Gültəkin məni - hələ boşanmadığı ərinin anasını, yəni öz rəsmi qayınanasını məhkəməyə verdi.

- ???

- Təəvvür edirsiniz? Dedi ki, həmin mənzildə yaşayıb və ona da pay düşməlidir. Məhkəmə onun xeyrinə qərar çıxardı, mənzilimin alqı-satqı müqaviləsi ləğv edildi, şəxsi mülkiyyətimdə olan digər əmlaklar hərraca çıxarıldı və biz məcbur olduq, daha doğrusu, məcbur edildik ki, ona 22 min manat ödəyək.

- **Bu, nə dərəcədə qanuni idi?**

- Ancaq onu deyə bilərəm ki, o vaxt Gültəkin özünün statusundan sui-istifadə etdi. Həm də çox vicdansız formada. Bu gün haqq-ədalətdən, düzgünlükdən danışan adam əlində imkan olanda hər addımda qanunları öz xeyrinə pozurdu.

- **O, sizin nəvənizin anasıdır. Necə bir anadır, sizcə?**

- "Ana" müqəddəsdir, böyük sözdür, gəlin onu ucuzlaşdırmayacaq. Övladını öz kəlinə, hikkəsinə qurban verərək, atasız böyüməyə məhkum edən qadına ana demək olmaz. Əsl analara haqsızlıq edirik. O, vaxtilə hər yola əl atdı ki, uşaq nə atası ilə görüşə bilsin, nə də biz tərəfdən olan digər qohumlarıyla. Bununla əslində uşağın da hüquqlarını pozurdu, atanın da, başqa qohumların da. O, hələ rəsmən boşanmamışdan əvvəl belə edirdi.

- **İkinci dəfədir bilmirəm ki, çaşqınlığımı hansı sualla ifadə edim...**

- Çünki onun hərəkətləri doğrudan da, bəzən normal məntiqə sığmır. Gültəkin erindən rəsmən boşanmamışdı, yəni hələ məhkəmənin qərarı yox idi, amma nə oğlum, nə də məni uşağı görməyə qoymurdu.

- **Onda uşağın neçə yaşı var idi?**

- Körpə idi, təzə doğulmuşdu. Amma Gültəkin onu bizdən uzaqlaşdırmaqla uşağın da, atanın da, mənim də, digər qohumların da hüquqlarını pozmuşdu.

- **Bəs niyə işi hüquqi yolla həll etmədiniz?**

- Eləməyə çalışdıq. Hətta, həmin vaxt - 2005-ci ildə işə baxan Səbail rayon İcra Hakimiyyətinin Qəyyumluq və Himayəçilik komissiyası rəsmən bildirmişdi ki, azyaşlı

Mehdiyev Toğrul Mahmud oğlunun - yeni nəvəmin,- hansı valideyinin himayəsinə verilməsinin məhkəmə tərəfindən həll edilmədən, valideynlərdən biri tərəfindən özbaşına şəkildə öz himayəsinə götürülməsi, bu zaman atasına görüş verməməsi qanunsuzdur.

Amma biz işi hüquqi yolla həll etməyə çalışarkən Gültəkin Hacıbəyli bizə təzyiqlə göstərməkdən ötrü hər yola əl atırdı. Əvvəlcə o, Milli Məclisin rəsmi Blankından istifadə etməklə görüşə razılıq verən Səbail rayon İcra Hakimiyyətinə etiraz göndərmişdi. Sonra Daxili İşlər Nazirliyinə müraciət etdi, oğlumun haqqında yalan, böhtan dolu, təhqiramiz bir ərizə yazdı ki, guya oğlum Gültəkinə zəng edərək onu və azyaşlı uşağı öldürməklə hədələyib! Özü də, yəni Milli Məclisin blankında! Təəvvür edirsinizmi?! Mən başa düşə bilmirəm, ailə münasibətlərinin Milli Məclisə nə dəxli vardı ki, Gültəkin dövlət qurumlarına həmin orqanın blankı ilə müraciət edirdi? Təbii ki, bu da bir təzyiqlə vasitəsi və sui-istifadə idi.

- **Onda artıq boşanmışdılar?**

- Yox! Rəsmi evli idilər. Və Gültəkin Hacıbəyli öz çirkin niyyətinə çatmaqdan ötrü öz uşağının atasını, rəsmi nikahda olduğu şəxsi bu cür ləkələmişdi. Onun böhtanından sonra DİN-in Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsində oğlumun barəsində araşdırma aparıldı. Təəvvür edirsinizmi, bu, oğlum üçün, mənim üçün, ailəmizin digər üzvləri üçün nə demək idi?! Hamımız mənəvi sarsıntı keçirmişdik, əsəblərimiz pozulmuşdu.

Yeri gəlmişkən, sonradan maraqlandıqda məlum olmuşdu ki, Gültəkin Hacıbəyliyə ümumiyyətlə, heç kim zəng edərək hədələməyib. Yəni deputat öz hikkəsinə görə, sırf pislik etmək məqsədilə hüquq-mühafizə orqanına bilə-bilə yalan məlumat verib.

- **İndi heç olmasa, hansısa yolla nəvənizdən xəbər tuta bilərsinizmi?**

- Biz hələ qohum olmazdan əvvəl 20 il ailəvi dostluq münasibətlərimiz olub. Ona görə də, ümumi tanışlarımız çoxdur. Anasının təsiri altında olan və həqiqəti hələ ki dərk edə bilməyən uşaq ilə ünsiyyət qurmadan, ümumi tanışlarımızın vasitəsilə maraqlanıram.

## "GÜLTƏKİN HƏR ZAMAN SAXTA, İKİÜZLÜ VƏ RİYAKAR OLUB"

\*\*\*

...Gültəkin Hacıbəylinin 09.10.2010-cu ildə "Qafqazinfo" və Milli.az saytlarında dərc olunan müsahibəsində (<https://news.milli.az/politics/23112.html>) belə bir yer var. O, deputat olmaq istəməsinin səbəblərini izah edərkən deyir:

- **Düşünürəm ki, müəyyən fasiləyə ehtiyac var. Başqa planlarım var. İlk öncə, ciddi şəkildə doktorluq dissertasiyamla məşğul olacağam. Elmi yaradıcılığimdəki boşluğu doldurmalıyam.**

- **Hər zaman dəstəklədiyiniz komanda**



**ilə münasibətlərinizi bundan sonra necə qurmağı düşünürsünüz?**

- Buna qədər olduğu kimi. Ən yüksək səviyyədə. Bu komandada təmsil olunanların əksəriyyəti Azərbaycanın ən ləyaqətli övladlarıdır. Bir də, axı nə dəyişib ki? 27 yaşından mən bu komandanın fəal üzvlərindən biri olmuşam. Ulu Öndərin atalıq qayğısını hər zaman hiss etmişəm. Əziz Prezidentimizin rəhbərliyi altında Azərbaycanın AŞPA-dakı ilk nümayəndə heyətində təmsil olunmaq şərəfinə nail olmuşam. Mənim üçün bu gün də heç nə dəyişməyib və dəyişməyəcək də. Mən əqidə və prinsip adamıyam.

\*\*\*

- **Onu yaxından tanıyan şəxs kimi necə düşünürsünüz: Bu sözləri deyən adam nə zaman, hansı hadisədən sonra dəyişdi?**

- Heç vaxt dəyişməyib, o, elə hər zaman saxta, ikiüzlü və riyakar idi. Mənim Gültəkin Hacıbəyliyə bir sualım var: deputat seçilməyəndən sonra o, bircə dəfə də olsun atalıq qayğısını gördüyü Ulu Öndərin məzarını ziyarət edibmi? Və ya 2011-ci ilə qədər o, indi "öndər" dediyi Rəsulzadənin doğum günü, yaxud, vəfatı ilə bağlı hər hansı bir tədbir keçiribmi, belə bir tədbirdə iştirak edibmi? Hər zaman yalnız öz mənfəətini düşünüb, ancaq özünə sərf edən addımları atıb.

- **İqtidar komandasında olduğu vaxtlarda onda müxalifətə hansısa meyil, rəğbət hiss etmisinizmi?**

- Heç vaxt. Hətta deyərdim ki, müxalifətə

tə nifrəti vardı. Yadıma salın: Gültəkin Hacıbəyli 2000-2005-ci illərdə Milli Məclisdə Əli Kərimli ilə eyni vaxtda fəaliyyət göstərirdi. O vaxt bəzən çox sərt şəkildə müxalifləri tənqid edirdi. Əhəd Abiyev Əli Kərimlini təhqir edəndə onun müdafiəsi üçün bircə kəlmə söz demişdimi? Yox. İndi o, Kərimlinin üzünə necə baxır? Bunu bacarmıq lazımdır.

- **Bəs sizcə o, indiki siyasi mövqeyinə, düşüncəyə nə qədər sadıqdır?**

- Sədəqət kimi gözəl sözü o qadına aid etmək böyük günahdır. Özünüz də görə bilərsiniz ki, o, vaxtı gələndə indi yanında olduğu adamların da, ona inanan hər kəsin də başına hansı oyunları açacaq. Onun hansı sifətlərinin olduğunu bilən şəxs kimi bunu əminliklə deyirəm.

- **Hazırda Gültəkin Hacıbəyli özünü müxalifətin liderlərindən biri kimi aparır. Onda lider keyfiyyətləri varmı?**

- Lider insanlardan öz marağı üçün istifadə etməyi düşünmür. Lider hikkəli, kinli olmur, əksinə, fədakar olur. Lider ikiüzlü, sürüşkən, xain olmur. O, heç öz anasına normal övlad, öz övladına normal ana olmağı bacarmayıb. Bircə dəfə onun anasını, digər ailə üzvlərini yanında görmüsünüzmü?! Nə lider?! Söz tapdınız da, deməyə...

- **Son olaraq, siz sosial şəbəkədə ona inanan, fikirlərini bəyənən insanlara nə demək istərdiniz?**

- Mən onu bəyənənləri ona "inanan" deyil, ona "aldanan" insanlar adlandırardım. Və məsləhət görərdim ki, aldanmayın!













## Özbək abituriyent eyni vaxtda 18 ali məktəbə qəbul olunub



Özbək abituriyent Jaxangir Muxammadkarimov eyni vaxtda 18 ali məktəbə qəbul olunub və ölkə tarixində özünəməxsus rekorda imza atıb. O, daha bir universitetdən cavab gözləyir. AZƏRTAC xəbər verir ki, Jaxangir Muxammadkarimovun ali məktəblərə qəbul olunduğu ölkələr sırasında Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Malayziya, Koreya Respublikası, Rusiya və digər ölkələrin adı var. O isə İ. Qubkin adına Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universitetinin Daşkənddəki filialını seçib. Xatırladaq ki, 2018-ci ildə bir özbək abituriyent dünyanın 14 ali məktəbinə qəbul olunmuşdu.

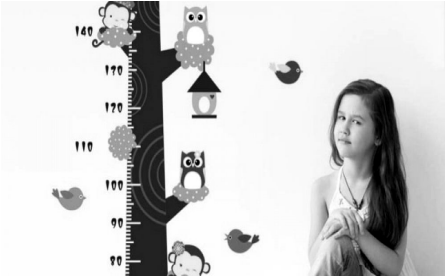
## Yəməndə bombalanan həbsxana binasının dağıntıları altından 123 cəsəd çıxarılıb

Yəmən cənub-qərbindəki Dhamar şəhərində yerləşən həbsxana binası Səudiyyə Ərəbistanının başçılıq etdiyi koalisiya qüvvələri tərəfindən bombalanıb. AZƏRTAC Əl-Cəzirə telekanalının saytına istinadla xəbər verir ki, binanın dağıntıları altından 123 məhkumun cəsədləri çıxarılıb. Şəhəri nəzarətdə saxlayan Hutsi üsyançılarınin təmsilçisi bildirib ki, dağıntılar altında qalmış insanların cəsədlərinin axtarılması davam edir.



Bundan başqa, bombardman nəticəsində Dhamar şəhərində 50 nəfərin öldüyü və 100-dən çox insanın da yaralandığı bildirilir. BMT Baş katibinin Yəməndəki xüsusi nümayəndəsi Martin Qriffits şəhərin bombardman edilməsini pisləyib və bu insidenti "faciə" adlandırdı.

## Uşaqlarda boy artımı



Fiziki inkişafın və boyun ləngiməsi orqanizmdə sammatotrop adlanan hormonun kifayət qədər olmaması nəticəsində meydana çıxır. Anadangəlmə qısa-boyluluq zamanı uşağın çəkisi və boyu yaşlılarından geri qalır. Bunun ilk əlamətləri uşağın 2-3 yaşında özünü büruzə verir. İllik boy artımı normada 7-8 santimetr olduğu halda həmin uşaqlarda 3-4 santimetr təşkil edir.

Həkim-endokrinoloq Gülay Məmmədova bu barədə AZƏRTAC-a deyib: "Uşağın boyuna birbaşa təsir edən amillərdən biri onun düzgün qidalanmasıdır. Qidalanma rasionuna əsasən kalsium tərkibli maddələr üstünlük təşkil etməlidir. Həmin qidalar sırasına süd və süd məhsulları, həmçinin yumurta daxildir. Uşağın hər gün yumurta ilə qidalanması bu sahədə çox vacib əhəmiyyət daşıyır, çünki bilavasitə sümük sistemine təsir göstərir".

Həkimin verdiyi məlumata görə, A və B qrup vitaminləri, balıq əti və qırmızı ət uşaqların boy artımına müsbət təsir göstərir: "Boy uzatmaq üçün kimyəvi preparatların qəbul edilməsi yolverilməzdir. Belə preparatların qəbulunun güclü əks təsiri ola bilər. Boyu təbii yolla artırmaq üçün sağlam qidalanma ilə yanaşı fiziki hərəkətlərlə də məşğul olmaq tövsiyə edilir. Hər gün kök şirəsi qəbul edilməsi də boy artımına nail olmaq üçün çox faydalıdır".

## ELAN

"Dəniz" Onkoloji Xəstələrə Yardım İctimi Birliyinə məxsus 200574641 sayılı VÖEN itdiyi üçün etibarsız sayılır.

\*\*\*

Quba rayon sakini Əhmədov Mürsəl Vaqif oğlunun adına verilmiş 0,06 hektar torpaq sahəsinə məxsus 30301004 sayılı şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

\*\*\*

Sabirabad rayonunun Xəlifəli kənd sakini Mirzəyeva Diləfrus Umudvar qızının adına verilmiş 522 sayılı Dövlət Torpaq Aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

# SƏS

Son səhifə

4 sentyabr

## Azad Rəhimov "Qarabağ"ın şansları böyükdür

Gənclər və idman naziri Azad Rəhimov "Qarabağ"ın Avropa Liqasının qrup mərhələsindəki şanslarını dəyərləndirib. A.Rəhimov "Report"un Türkiyə bürosuna eksklüziv açıqlamasında Azərbaycan təmsilçisinin imkanlarını yüksək qiymətləndirdiyini bildirib. Lakin onun fikrincə, belə bir nüfuzlu yarışda heç bir qrupa asan demək olmaz: "Hər bir qrupun lideri var. Sözsüz ki, İspaniya "Sevilya"sı çox güclü komandadır. "Qarabağ" Lüksemburq "Düdelanj"ı və Kipr APOEL-i ilə isə əvvəllər də görüşdüyü üçün onların oyununa bələddir. Təbii ki, şanslar həmişə var və böyükdür".

Nazir "Qarabağ"la müqayisədə Türkiyə təmsilçisi "Qalatasaray"ın Çempionlar Liqasında daha çətin qrupa düşdüyünü vurğulayıb: "İspaniyanın "Real Madrid" və Fransanın PSJ klubları ilə eyni qrupa düşdüyü üçün "Qalatasaray"ın oyunları daha ağır olacaq. Amma hər şey futbolçuların əlindədir".



## Ronaldo ardıcıl onuncu dəfə Portuqaliyanın ən yaxşı futbolçusu seçilib



"Yuventus"un və Portuqaliya millisinin hücumçusu Kriştiano Ronaldo ölkəsinin ən güclü futbolçusu seçilib. Qol.az-ın xəbərinə görə, ona Quinas de Ouro mükafatı təqdim olunub. Bu mükafatı Portuqaliya Futbol Federasiyası təsis edib. Ronaldo sorğuda Joao Feliks, Bruno Fernandes, Bernardo Silva və Ruben Neveşi qabaqlayıb.

O, 2007-ci ildən üzə bəri ardıcıl dördüncü, ümumilikdə onuncu dəfə bu mükafata layiq görülüb. Ronaldo yalnız 2010 və 2014-cü illərdə ən yaxşı oyunçu ola bilməyib.

## Azərbaycan-Slovakiya oyununun hakimləri müəyyənləşib

İyirmi bir yaşadək futbolçulardan ibarət Azərbaycan milli komandasının Avropa çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində Slovakiya yığmasına qarşı keçirəcək oyunun hakimləri açıqlanıb. AFFA-nın məlumatında deyilir ki, matç şimali makedoniyalı hakimler briqadasına tapşırılıb. Oyunun baş hakimi Deyan Yakimovski olacaq. Ona Nikola Karakolev və Kuştrim Lika kömək edəcəklər. Qarşılaşmada dördüncü hakim funksiyasını İqor Stoyçevski yerinə yetirəcək. Azərbaycan-Slovakiya oyunu sentyabrın 6-da saat 20:30-da "Dalğa Arena"da start götürəcək.



## Volkan Dəmirəl futbola "əlvada" dedi



Türkiyə millisinin və "Fənerbağça" klubunun sabiq futbolçusu Volkan Dəmirəl karyerasını başa vurub. İstanbul klubunun rəsmi saytında yer alan məlumatda deyilir ki, futbolçu 2002-ci ildən "Fənerbağça" klubunun şərəfini qoruyub. O, İstanbul təmsilçisinin heyətində 515, Türkiyə millisinin üzvü Şahin Atamov "Masters" seriyalı ustaların yarışında çempion olub. Novruz Əliyev və İlahə Qasimova isə bürünc medal qazanıblar.

## Azərbaycan karateçiləri "Bazel Open"də 6 medal qazanıblar

Karate üzrə milli komandamız İsveçrədə təşkil olunan "Bazel Open" beynəlxalq turnirində uğurla çıxış edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, millimizin üzvü Şahin Atamov "Masters" seriyalı ustaların yarışında çempion olub. Novruz Əliyev və İlahə Qasimova isə bürünc medal qazanıblar.

Fərdi yarışlarda İ.Qasimova (55 kq) və Fəridə Əliyeva (68 kq-dan yuxarı) ikinci yeri, N.Əliyev (75 kq) üçüncü pilləni tutublar. "Bazel Open"də 28 ölkədən 788 idmançı birincilik uğrunda mübarizə aparıb. Azərbaycan Milli Karate Federasiyasının prezidenti Yaşar Bəşirov mükafatlandırma mərasimində iştirak edib.



**Baş redaktor:**

**Bəhruz Quliyev**

**Baş redaktorun müavinləri:**

**Valeh Məhərrəmli  
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,  
Üzeyir Hacıbəyov  
küçəsi, 66.**

**Şəhadətnamə: № 022492**

**http://www.ses-news.az**

**http://www.sesqazeti.az**

**E-mail: ses@sia.az**

**Tel:598-33-90 Faks:493-11-62**

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir. "Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur. Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur**  
**Tiraj: 4600**